

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 112/11
Люксембург, 18 октомври 2011 г.

Решение по дело C-34/10
Oliver Brüstle/Greenpeace eV

Не подлежи на патентоване метод, който води до унищожаването на човешки ембрион, доколкото предполага използването на стволови клетки, получени от този ембрион в стадия на бластоциста

За разлика от използването за научни изследвания, използването за терапевтични или диагностични цели, приложимо върху човешкия ембрион и полезно за него, може да бъде предмет на патент

Г-н Oliver Brüstle притежава патент, заявен на 19 декември 1997 г., който се отнася до изолирани и пречистени неврални¹ прекурсорни клетки², получени от човешки ембрионални стволови клетки, използвани за лечението на неврологични заболявания. Съгласно представените от г-н Brüstle данни вече са налице първите клинични приложения, в частност при пациенти, страдащи от болестта на Паркинсон.

Вследствие на отправено от Greenpeace eV искане Bundespatentgericht (Федералният патентен съд на Германия) обявява патента на г-н Brüstle за недействителен, доколкото същият се отнася до способности за получаване на прекурсорни клетки от човешки ембрионални стволови клетки.

Bundesgerichtshof (Федералният съд на Германия), сезиран с жалба от г-н Brüstle, решава да отправи преюдициално запитване до Съда относно тълкуването на понятието „човешки ембрион“, което не е дефинирано в Директива 98/44/ЕО относно правната закрила на биотехнологичните изобретения³. Въпросът е дали забраната за патентоване на човешкия ембрион обхваща всички стадии на развитие на човешкия живот от момента на оплождане на яйцеклетката, или трябва да бъдат изпълнени допълнителни условия като например достигането на определен стадий на развитие.

Разглеждайки понятието „човешки ембрион“, Съдът на първо място подчертава, че от него се иска не да преценява въпроси от медицинско или етично естество, а само да даде правно тълкуване на релевантните разпоредби на Директивата. Контекстът и целта на Директивата разкриват волята на законодателя на Съюза да изключи всяка възможност за патентоване в случаите, когато може да се засегне човешкото достойнство. Следователно според Съда понятието „човешки ембрион“ трябва да бъде разбирано в широк смисъл. В този смисъл Съдът счита, че всяка човешка яйцеклетка от момента на нейното оплождане трябва да се разглежда като „човешки ембрион“, след като това оплождане може да предизвика процес на развитие на човешко същество. Неоплодената човешка яйцеклетка, в която е било имплантирано ядрото на зряла човешка клетка, и неоплодената човешка яйцеклетка, която посредством партеногенеза е била стимулирана да се дели и развива, също трябва да бъдат квалифицирани като „човешки ембрион“. Макар тези организми да не са били обект

¹ Под прекурсорни клетки трябва да се разбират незрели телесни клетки, които още са в състояние да се размножават. Тези прекурсорни клетки имат свойството да се развиват и да се диференцират в определени зрели телесни клетки.

² Невралните прекурсорни клетки са дефинирани като незрели клетки, които имат свойството да образуват зрелите клетки на нервната система, например невроните.

³ Директива 98/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 1998 година относно правната закрила на биотехнологичните изобретения (ОВ L 213, стр. 13; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 23, стр. 268).

на оплождане в тесен смисъл поради използваната за получаването им техника, те могат, подобно на ембриона, създаден чрез оплождане на яйцеклетка, да предизвикат процес на развитие на човешко същество.

Що се отнася до стволовите клетки, получени от човешки ембрион в стадия на бластоциста⁴ — до които именно се отнася изобретението, заявено за патентоване от г-н Brüstle — Съдът констатира, че запитващата юрисдикция е тази, която следва да определи с оглед на научните достижения дали те могат да предизвикат процес на развитие на човешко същество и следователно дали попадат в обхвата на понятието „човешки ембрион“.

На следващо място Съдът разглежда въпроса дали понятието „използване на човешки ембриони за промишлени или търговски цели“ — използване, което не подлежи на патентоване, включва и използването на човешки ембриони за научни изследвания. По отношение на последното използване Съдът отбелязва, че предоставянето на патент за едно изобретение по принцип предполага, че същото ще бъде използвано за промишлени и търговски цели. Въпреки че научните цели трябва да бъдат разграничени от промишлените или търговските цели, използването на човешки ембриони за научни изследвания, което се явява предмет на заявка за патент, не може да бъде отделено от самия патент и от произтичащите от него права. В това отношение използването на човешки ембриони за научни изследвания, което се явява предмет на заявка за патент, не може да бъде разграничено от използването за промишлени и търговски цели и така да се избегне забраната за патентоване. Поради това Съдът заключава, че научните изследвания, при които се използват човешки ембриони, не могат да бъдат защитени с патент. Съдът все пак припомня, че съгласно Директивата е допустимо да се издаде патент във връзка с използването на човешки ембриони за промишлени или търговски цели, когато става въпрос за използване за терапевтични или диагностични цели, приложимо към човешкия ембрион и полезно за него — например за да се отстрани малформация и да се подобрят шансовете му за живот.

Накрая, Съдът отговаря на въпроса за патентоспособността на изобретение, свързано със създаването на неврални прекурсорни клетки. Той подчертава, от една страна, че то предполага вземане на стволови клетки от човешки ембрион в стадия на бластоциста, и, от друга страна, че вземането води до унищожаването на този ембрион. Изключването на подобно изобретение, заявено за патентоване, от обхвата на забраната за патентоване би позволило на заявителя да заобиколи тази забрана чрез умело формулиране на заявлението. В заключение Съдът счита, че изобретението е непатентоспособно, когато прилагането на метода изисква било унищожаването на човешки ембриони, било тяхното използване като изходен материал, дори ако в съдържащото се в заявката за патент описание на този метод, както в случая, не се посочва използването на човешки ембриони.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106

---

⁴ Стадий от ембрионалното развитие, който се достига приблизително пет дни след оплождането.